DOI: 10.5578/ced.202040 • *J Pediatr Inf 2020;14(3):175-176*

Bağışıklama ve Aşı ile İlgili Sorular ve Kısa Cevaplar

Questions on Immunization and Vaccination and Short Answers

Ateş Kara[1](İD)

[1] *Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara, Türkiye*

Makale atıfı: Kara A. Bağışıklama ve aşı ile ilgili sorular ve kısa cevaplar. J Pediatr Inf 2020;14(3):175-176.

Soru: Daha önce aşı ile korunulabilir hastalığı geçirdiğini öğrendiğimiz bir bebek veya kişinin o hastalık etkeni için aşılamasına gerek var mıdır ?

Bazı enfeksiyon etkenlerinin enfeksiyonu veya klinik tablosunun gelişimesi ile bağışıklık oluşmaz veya oluşmayabilir bu nedenle her bir etken için ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

- Hepatit B, hepatit A hastalıklarından herhangi birini geçirdiğine ilişkin geçerli tıbbi kaydı bulunan bireylere bu aşıların uygulanmasına gerek yoktur.
- Bir yaşından sonra suçiçeği hastalığı geçirmiş olduğuna dair geçerli tıbbi kaydı bulunan bireylere bu aşının uygulanmasına gerek yoktur. Ancak uygulanmasının da herhangi bir sakıncası yoktur. Bir yaşından önce suçiçeği geçirilmesi durumunda yeterli bağışıklık gelişmeyebilir. Bu nedenle bir yaşından önce suçiçeği geçiren çocuklara 12. ayda rutin suçiçeği aşı dozu uygulanmalıdır. Ancak, rutin suçiçeği ve KKK aşısı uygulamasından önce tüm lezyonların krutlanmasının üzerinden en az 4 hafta süre geçmiş olduğundan emin olunmalıdır.
- Tüm yaş gruplarında (yaştan bağımsız) boğmaca, tetanoz, difteri ve 2 yaşından küçüklerde invaziv Hib hastalıkları (menenjiti vb) geçirilmesi sonrasında koruyucu antikor gelişmediğinden; klinik düzelme sağlandıktan sonra, mümkün olan en kısa süre içerisinde aşılamalarına kalındığı yerden (bu maddede sayılan hastalıklara karşı uygulanan aşılar da dâhil olmak üzere) aşı takvimine uygun olarak devam edilir.
- Ayrıca, rotavirüs enfeksiyonu geçirilmesi ile de yeterli oranda korunma sağlanamaz. O nedenle, eğer aşı için uygun yaş aralığında ise bebeğin rotavirüs aşısı ile aşılanması önerilir (ilk aşı dozu öncesinde 15 hafta veya daha küçük olmalı).
- Pnömokokal enfeksiyon, meningokokal enfeksiyon geçirilmesi durumunda, etkenlerin birden fazla serotipi olduğundan aşının yerini almayacağı için aşı uygulanması gerekir. Ayrıca bu hastalıklar da iki yaşından önce geçirildiğinde, geçirilen serotiple de korunma gelişmez. Bu hastalıklar için klinik düzelme sağlandıktan sonra, mümkün olan en kısa süre içerisinde endikasyon var ise pnömokok ve meningokok aşıları uygulanır.
- Kızamık, kızamıkçık veya kabakulak hastalıklarından birinin geçirilmesi durumunda, KKK aşısı diğer hastalıklardan korumak üzere uygulanmalıdır. Hastalığın geçirilmiş olması aşının istenmeyen etkilerinde artışa neden olmaz. Kızamık hastalığı geçirilmesi sonrasında, kabakulak ve kızamıkçık için KKK ya da suçiçeği aşıları uygulanması gerekiyor ise kızamık ve kızamıkçık döküntülerinin başlangıcından itibaren en erken 4 hafta sonra uygulanır.

Yazışma Adresi/Correspondence Address

Ateş Kara

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı,
Ankara-Türkiye

E-mail: ateskara@hacettepe.du.tr

Geliş Tarihi: 23.07.2020 **Kabul Tarihi:** 11.08.2020 **Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 27.11.2020

©Telif Hakkı 2020 Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği.
Makale metnine www.cocukenfeksiyon.org web sayfasından ulaşılabilir.

- İnfluenza için birden fazla serotipinin bulunması ve hastalık sonrası oluşan antikorların kısa süre koruyucu olması nedeniyle hastalığın geçirilmesi tam korunma sağlamaz ve aşı uygulamasının yerini almaz. İnfluenza aşısı, ÜSYE bulguları varlığında uygulanabilir. İnfluenza ve benzeri hastalık bulguları nedeniyle hastaneye yatış durumu da aşı uygulaması için kontrendikasyon oluşturmaz.

Soru 2: Hangi aşılar aynı anda uygulanabilir, aynı dönemde uygulanmaması gereken aşılar var mıdır ?

Aşıların aynı gün uygulanmasının herhangi bir sakıncası yoktur. Birden fazla aşı aynı anda uygulanabilir.

Özellikle aşı şeması geri kalmış çocuklara çok sayıda aşının aynı gün uygulanması gerekebilir. Hepatit B, BCG, DaBT-İPA-Hib, KPA, OPA, KKK, suçiçeği, hepatit A aşıları aynı gün uygulanabilir.

Çok sayıda aşının aynı gün uygulanması çocuğun bağışıklık sistemini etkilemez.

- Her iki aşı açısından endikasyon olsa da iki aşının aynı gün kullanılamayacağı iki istisna söz konusudur:
- Hem konjuge pnömokok hem de polisakkarid pnömokok aşısının uygulanması gereken risk gruplarında (örneğin kronik akciğer, kronik karaciğer, kronik kalp, kronik böbrek hastaları, bağışıklığı baskılanmış bireyler, hiposplenizm/asplenizm olanlar, splenektomili hastalar, diyabet hastaları vb gibi) bu iki aşı aynı anda uygulanamaz.
    - Polisakkarid pnömokok aşılarının iki yaşından önce kullanımı bulunmamaktadır.
    - 2-18 yaş arasındaki çocuklarda konjuge pnömokok aşılarının o yaşa uygun dozları tamamlandıktan en erken 8 hafta sonra polisakkarid pnömokok aşısı uygulanabilir.
    - Erişkinlerde (≥19 yaş) de önce konjuge pnömokok aşısı uygulanır ve polisakkarid pnömokok aşısı en erken 8 hafta ya da bir yıl sonra (risk varlığına göre) uygulanır (Bkz. Risk Grubu Şeması).
- Anatomik ya da işlevsel aspleni/hiposplenisi olan kişiler için hem pnömokok hem de meningokok aşıları endikedir. Ancak bu grup hastada KPA13 aşısı ile Menactra ticari isimli dört bileşenli konjuge meningokok aşısı (Men ACWY-D) birlikte uygulandığında pnömokokun 3 serotipine karşı yanıtın bir miktar azaldığı bilinmektedir. Bu nedenle anatomik ya da işlevsel aspleni/hiposplenisi olanlarda Menactra ticari isimli meningokok aşısı uygulanacaksa KPA13 serisi tamamlandıktan en erken 4 hafta sonra uygulanmalıdır. Bu risk grubunda Nimenrix ya da Menveo ticari isimli konjuge meningokok aşıları için böyle bir süre bırakılmasına gerek yoktur. KPA13 aşısı ile aynı zamanda ya da belli bir gün aralığı gözetilmeksizin uygulanabilirler.
- Rutin dışı aşılardan meningokok serogrup B aşısı diğer aşılardan herhangi biriyle aynı zamanda uygulandığında daha yüksek ateşe neden olduğu için parasetamol (ilk dozu, aşıdan yarım saat önce ve sonrasında 6 saatte bir, iki doz daha olmak üzere toplam üç doz) ile birlikte uygulanması önerilir. Konjuge meningokok aşıları (Menveo, Nimenrix ya da Menactra) ile meningokok serogrup B aşısı (Bexsero) aynı gün ya da belli bir gün aralığı gözetilmeksizin uygulanabilir.
- Oral polio ve rota aşıları, çocukluk dönemi aşılama takviminde yer alan diğer aşılar ile (BCG aşısı dâhil) aynı zamanda ya da aralarında herhangi bir süre bırakılmaksızın uygulanabilir. Oral polio aşısının uygulanmasından sonraki 10 dk'lık süre içerisinde kusma olur ise aşı tekrarlanır. Rota aşısı uygulaması sonrasında kusma olursa aşı tekrarlanmaz. Oral polio aşısı ile oral rota aşısı eş zamanlı uygulandığında; oral polio aşısının ilk önce uygulanması tercih edilir. Beş dakika sonrasında da oral rota aşısının uygulanması önerilir.